

Poročilo o Zeleni shemi 2024 - 2026

Občina Gorenja vas – Poljane je od leta 2020 vključena v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST) kot trajnostna destinacija. V preteklih letih je občina izvedla številne aktivnosti na področju zmanjševanja odpadkov, spodbujanju in ozaveščanju lokalnega prebivalstva k ponovni uporabi, trajnostni mobilnosti, ohranjanja lokalne kulinarčne dediščine in ozaveščanja o pomenu trajnostnega razvoja podeželja.

V letu 2024 je destinacija zaključila triletno obdobje spremljanja trajnostnega delovanja in opravila presojo v okviru Zelene sheme slovenskega turizma. Dosegla je skupno oceno 6,6 od 10 ter prešla na bronasti znak Slovenia Green. Najbolje je bilo ocenjeno področje kulture in tradicije kar z 10 točkami, med področji z največ možnostmi za izboljšave pa so bili prepoznani okolje in podnebje 5,3 točke, poslovanje turističnih podjetij ter komunikacija trajnostnih dosežkov pa samo 3,6 točk.

Ugotovitve presoje so pomembno izhodišče za načrtovanje nadaljnjih ukrepov. V novem prihajajočem obdobju presoje je zato poudarek na sistematičnem in rednem spremljanju rezultatov in dokazil, večjem vključevanju turističnih ponudnikov ter učinkovitejšem predstavljanju dosežkov destinacije. Ponovna presoja sledi marca 2027, kjer bo na podlagi poročanih in izvedenih dejavnosti podana nova ocena za nadaljevanje dela za naslednja tri leta.

Občina Gorenja vas – Poljane je v obdobju 2024–2026 nadaljevala razvoj trajnostne turistične destinacije z vrsto aktivnosti, ki povezujejo varovanje okolja, zmanjševanje odpadkov, trajnostno mobilnost, ohranjanje kulturne in kulinarčne dediščine, podporo lokalnemu kmetijstvu ter razvoj zelenih doživetij. Pomembni rezultati vključujejo dokončno sprejetje Strategije Zero Waste, nadaljnje širjenje uporabe kozarcev za večkratno uporabo, promocijo pitnikov in električnih koles, spodbujanje trajnostne mobilnosti v okviru Evropskega tedna mobilnosti, izmenjava semen v knjižnicah, ozaveščanje o pravilnem ločevanju odpadkov, odstranjevanje invazivk iz lokalnega okolja, vsakoletne čistilne akcije lokalnega okolja ter izobraževalne in praktične delavnice naravnane na predelavo ali večkratno uporabo izdelkov, ki bi drugače pristale v smeteh. Te aktivnosti potrjujejo, da trajnostni razvoj v občini ni omejen zgolj na turistično promocijo, temveč se povezuje z vsakdanjim življenjem prebivalcev, lokalnim gospodarstvom in ohranjanjem značilnosti podeželskega prostora.

Med izpostavljenimi trajnostnimi dogodki so vredni omembe četrti Zeleni dan Poljanske doline, ki je leta 2024 potekal na Dvorcu Visoko, posvečen trajnostnemu pohodništvu. Dogodek je izpostavil pomen odgovornega obiskovanja narave, vzdrževanja pohodnih poti in pravilnega promoviranja in podajanje informacij obiskovalcem.

Posebno mesto imajo tudi drobnjakovi štruklji »na žup«, značilna jed Poljanske doline, ki predstavlja pomemben del lokalne kulinarične dediščine. V januarju 2025 je bila v sodelovanju z osnovnimi šolami, mentorji, Občino Gorenja vas – Poljane in Zavodom Poljanska dolina organizirana novinarska konferenca *Drobnjakovi štruklji na žup, pristen okus Poljanske doline - zavita tradicija, servirana z mladostjo*, namenjena prenosu lokalne dediščine na mlajše generacije. V letu 2026 je bila organizirana novinarska konferenca z naslovom *Drobnjakovi štruklji 'na žup', pristen okus Poljanske doline – domači gostinci, varuhi lokalne kulinarične tradicije*. Na srečanje so bili povabljeni lokalni gostinci in drugi ponudniki, da bi okrepili sodelovanje pri promociji jedi ter spodbudili njeno vključevanje v redno gostinsko ponudbo. Mesec oktober je namenjen dodatni promociji, saj je mogoče štruklje v tem obdobju okušati pri osmih gostincih v Poljanski dolini. Aktivnost povezuje ohranjanje dediščine, lokalno gastronomijo in gospodarske priložnosti za ponudnike.

Dvorec Visoko se je vključil tudi v projekt *Žita na Loškem – njihova vrednost in uporaba*, ki poudarja uporabno in hranilno vrednost mlevskih izdelkov, kot so moka, kaše, zdrobi in kosmiči. S predavanji, otroškimi in kulinaričnimi delavnicami se spodbuja njihova pogostejša uporaba v vsakdanji prehrani ter krepí povezovanje lokalnih pridelovalcev, predelovalcev in uporabnikov. Prav tako je Zavod Poljanska dolina dobil projekt Drobnjakovi štruklji kjer bo osrednji dogodek namenjen prav Festivalu drobnjakovih štrukljev na žup' v letu 2027. Takšne aktivnosti prispevajo k ohranjanju znanja in tradicije, krepitvi lokalne prehranske identitete ter razvoju doživetij, ki temeljijo na pristnosti, lokalnih sestavinah in neposrednem sodelovanju z domačimi ponudniki.

Trajnostni turizem v Poljanski dolini je tesno povezan z ohranjanjem kulturne krajine, vitalnostjo podeželja in ekonomskim položajem lokalnih kmetij. Pomemben prispevek k ozaveščanju o teh temah predstavlja izobraževalni dokumentarni film *Pot v zeleno v Poljanski dolini*.

V maju 2026 je Občina Gorenja vas – Poljane na Dvorcu Visoko gostila Zeleni dan Slovenije, dogodek Slovenske turistične organizacije, ki povezuje destinacije in deležnike trajnostnega turizma. Dogodek je bil priložnost za predstavitev zelenih doživetij Poljanske doline, izmenjavo izkušenj in krepitev sodelovanja med destinacijami. Dogodek je bil predstavljen tudi v televizijski oddaji *Na lepše*, kar je prispevalo k širši prepoznavnosti Poljanske doline kot destinacije, ki razvija doživetja na trajnostnih temeljih.

Zavod Poljanska dolina se je v septembru 2026 udeležil tudi sejma MOS na povabilo Slovenske turistične organizacije, kjer smo predstavljali zelena doživetja Poljanske doline s pomočjo animacije likov, med drugim Škofovega Franclja in Ivana Tavčarja. Občina se preko Zavoda Poljanska dolina predstavlja tudi na februarskem turističnem sejmu Alpe-Adria v sodelovanju s Turističnim društvom Žirovski vrh.

Pomembno vlogo pri širjenju trajnostnih praks imajo tudi priznanja in prepoznavnost razvojnih dosežkov občine. Med izpostavljenimi dosežki je priznanje Zlati kamen 2026 za

najprodornejšo podeželsko občino ter prepoznavnost Dvorca Visoko kot možne najizletniške točke. Občina razvija tudi ukrepe za zmanjševanje okoljskih obremenitev pri vsakodnevnem delovanju. Med njimi je uvajanje okolju prijaznejših čistil, papirja in pripomočkov, kjer smo julija 2026 dobili Zeleni certifikat ter širjenje otokov in točk za zbiranje odpadnega olja, odpadne električne in elektronske opreme.

Konec leta 2025 je bila izvedena anketa o trajnostnem in zelenem turizmu med prebivalci, predstavniki gospodarstva in obiskovalci občine. Anketa predstavlja pomembno podlago za prepoznavanje pričakovanih različnih skupin deležnikov, oceno zaznavanja trajnostnih prizadevanj ter načrtovanje nadaljnjih aktivnosti. Analiza rezultatov bo zaključena v letu 2026, njene ugotovitve pa bodo uporabljene pri določanju prednostnih ukrepov in izboljšanju komunikacije z deležniki.

Ponovna presoja v okviru Zelene sheme slovenskega turizma je pokazala, da mora destinacija Gorenja vas – Poljane poleg ohranjanja dobrih rezultatov na področju kulture in tradicije okrepiti predvsem sistematično upravljanje okoljskih in podnebnih vprašanj, vključevanje turističnih podjetij ter javno komuniciranje trajnostnih dosežkov.

V obdobju do konca leta 2026 in presoje 2027 bo poudarek na pregledu realizacije ukrepov in urejanju dokazil o izvedenih aktivnostih.

Posebno pozornost je treba nameniti naslednjim vsebinam: *Trajnostna mobilnost* izboljševanje povezav javnega prevoza, informiranje domačih in tujih obiskovalcev o možnostih prihoda brez osebne avtomobila ter spodbujanje hoje in kolesarjenja. *Vsebina Okolje in podnebje* spremljanje porabe energije, rabe obnovljivih virov in emisij toplogrednih plinov ter načrtovanje ukrepov za večjo energetske učinkovitost in prilagajanje posledicam podnebnih sprememb. *Odpadki in krožno gospodarstvo*: nadaljnje zmanjševanje količin odpadkov, spodbujanje ponovne uporabe, izboljševanje ločevanja odpadkov in ustrezne predelave. *Vključevanje turističnih podjetij*: krepitev sodelovanja s ponudniki, spodbujanje trajnostnih poslovnih praks ter zbiranje dokazil o njihovem napredku. *Komuniciranje trajnostnih dosežkov*: izboljšanje dostopnosti in preglednosti informacij o trajnostnih aktivnostih, rezultatih in možnostih za odgovorno obiskovanje destinacije. *Spremljanje in vrednotenje*: določitev ustreznih kazalnikov, odgovornih oseb in rokov ter vzpostavitev preglednega sistema za redno spremljanje izvajanja ukrepov.

Glavni cilj prihodnjega obdobja je, da zeleni koordinator v sodelovanju s sodelavci Občine Gorenja vas – Poljane kot del zelene ekipe do marca 2027 pripravi celovit pregled realizacije ukrepov iz akcijskega načrta, uredi dokazila o izvedenih aktivnostih ter pripravi seznam dodatnih ukrepov na področju okolja in podnebja, vključevanja turističnih ponudnikov ter komuniciranja trajnostnih dosežkov. S tem bo občina izboljšala pripravljenost na naslednjo presojo v okviru Zelene sheme slovenskega turizma in ustvarila trdnejše temelje za nadaljnji razvoj prepoznavne zelene destinacije.